

Yrkande

Centerpartiet

2024-05-13

Nytt ärende

Yrkande angående revidering av teknisk handbok

Förslag till beslut

I stadsmiljönämnden:

1. Stadsmiljöförvaltningen får i uppdrag att genomföra en större revidering av teknisk handbok, med stöd av relevanta förvaltningar, i enlighet med detta yrkande.
2. Stadsmiljöförvaltningen får i uppdrag att, vid fall det förekommer svårhanterliga målkonflikter, löpande och skyndsamt bereda vägvalsbeslut till nämnden.
3. Uppdragen återrapporteras senast januari 2025.

Yrkandet

Teknisk Handbok (TH) är tekniska, och i viss mån administrativa, anvisningar från stadsmiljöförvaltningen. TH riktar sig till konsulter, entreprenörer och aktörer som arbetar med planering, projektering, byggande och drift- och underhåll av/på allmän platsmark. Den sätter i viss mån även ramarna för stadsplaneringen inom stadsbyggnadsförvaltningen och exploateringsförvaltningen vid nybyggnadsområden. TH är avsedd att ge anvisningar och är inte en manual. Teknisk handbok uppdateras två gånger årligen av stadsmiljöförvaltningen.

Enligt kommunfullmäktiges budget ska "Göteborgs utvidgade innerstad" (GUI) utgöra grunden för Göteborgs utbyggnad under mandatperioden, detta berör även befintlig stad. Stadsmiljönämnden har därtill en nyckelroll i arbetet med stadens miljö- och klimatarbete och är strategiansvarig för miljö- och klimatprogrammets strategi om hållbara resor. I senaste färdmedelsuppföljningen framgick att det var lite som talade för att staden kommer att nå trafikmålen i miljö- och klimatprogrammet till 2030 om inte omfattande förändringar av arbetssätt vidtas.

Mot bakgrund av dessa utmaningar är bedömningen att det är motiverat att genomföra en större revidering av teknisk handbok så att anvisningarna i högre utsträckning överensstämmer med principerna i GUI och i högre grad blir ett verktyg/stöd för att uppnå målen i miljö- och klimatprogrammet. Ett konkret exempel är att det behöver säkerställas att gatubredder, svångradier och gatutyper linjerar med dem som GUI är ritad utifrån och möjliggör för snabba och kostnadseffektiva gatuomvandlingar som främjar framkomlighet för gående, cyklister och kollektivtrafik.

Omfattande delar av TH tar sin utgångspunkt utifrån *Trafikverkets krav och råd i Vägar och gators utformning* (VGU) samt *Trafik för en attraktiv stad* (TRAST). Enligt flera aktörer är dessa dåligt utformade efter städernas behov att snabbt ställa om till hållbara resor. En viktig slutsats i forskningsprojektet *Smarta Gator* av KTH, Chalmers, VTI, Spacescape mfl (där referenspersoner från stadsmiljöförvaltningen även ingått) är att det

behövs en uppdaterad gatustandard i svenska städer som har bättre förutsättningar att klara dagens utmaningar, såsom behov av ökad stadskvaliteter och snabbare klimatomställning. Enligt forskningsprojektet är ett av VGU:s huvudproblem att den är sprungen ur ”modernismens planeringsprinciper, och endast lätt modifierade på senare år för att bättre passa nutida trafikplanering och behandla även stadsmiljöer, varför tilläggen främst blir dåliga anpassningar av i grunden ett oförändrat tänk.” TRAST å sin sida menar man ”har högre ambitioner men ställer inga kvantitativa krav på konkret utformning och blir därför tandlösa. I TRAST finns exempelvis inga mått som styr mot en mer hållbar fördelning av gatumarken som främjar hållbara transporter.”¹

I stället för att utgå från VGU och TRAST ska revideringen därför hämta stöd från de rekommendationer som baseras på de omfattande forsknings- och omvärldssammanställningarna som i den svenska *Designguide för Smarta gator* samt den internationella *Global Street Designguide* från NACTO.

Revideringen ska lägga särskild vikt vid att anvisningarna utformas så att de i såväl nybyggnadsområden som i befintlig stad främjar:

- Uppfyllandet av stadens miljö- och klimatprogram/trafikstrategi genom snabb ökning av andelen resor som görs med hållbara färdmedel.
- Stadskvaliteter såsom ökad funktionalitet och livskvalitet i gaturummet.
- Omställning av modernistiska stadsplanering och trafiklösningar.
- Innovativ och kostnadseffektiv omställning av befintligt gatunät.
- Fokus på testning och utvärdering samt digitala lösningar.
- Reducerad efterfrågan (motsatsen till inducerad trafik).
- Fokus på framkomlighet för hållbara trafikslag, men tillgänglighet för alla trafikslag.
- Lägre hastigheter för biltrafik.
- En målstyrd och ej prognosstyrd gatu- och vägutformning.
- En trafiksäkerhetsutformning som utgår från internationellt beprövad erfarenhet.
- Ökade exploateringsintäkter för staden och ökade fastighetsvärden.

Revideringen ska genomföras till januari 2025. Det är en snäv tidsram, men eftersom TH är ett levande dokument som uppdateras årligen är syftet med revideringen främst att lägga grunderna för en ny inriktning för TH som överensstämmer med de mål och uppdrag kommunfullmäktige beslutat. I syfte att säkerställa en hög framdrift i revideringen får stadsmiljöförvaltningen i uppdrag att, vid fall det förekommer svårhanterliga målkonflikter, löpande och skyndsamt bereda vägvalsbeslut till nämnden.

För att den nya tekniska handboken ska fungera i praktiken är det viktigt att de trafikplanerare som arbetar med hållbara trafikslag blir en aktiv del av arbetet med revideringen. Det är även väsentligt att kompetens som byggts upp inom Stadsbyggnadsförvaltningen om GUI likaså blir en aktiv del i arbetet med revideringsarbetet.

¹ Designguide för Smarta Gator s. 41